

Uzņēmējdarbības vide

Darbspēks un nodarbinātība

Nodarbinātība

Uz 2012.gada jūniju Singapūras ekonomisko darbaspēku (vecumā virs 15 gadiem) veidoja 2,1 milj. strādājošo, no tiem 66,4% bija Singapūras pilsoņi, savukārt, 33,6% Singapūras patstāvīgie rezidenti un ārvalstnieki. Kopumā nodarbinātība salīdzinājumā ar 2011.gadu bija pieaugusi par 4% jeb 129 000 iedzīvotājiem. No tiem vietējo strādājošo skaits bija pieaudzis par 2,9% un ārvalstnieku par 5,9%.

2012. gadā visvairāk iedzīvotāju bija nodarbināti pakalpojuma sektorā (59,6%), rūpniecībā (40,4%) un celtniecībā (30,3%).

Bezdarba līmenis saglabājās 2% robežās tāpat kā 2011.gadā.

Avots: Statistics Singapore – <http://www.singstat.gov.sg/index.html>

Darba likumdošana

Nodarbinātības likums regulē darba devēja un darba ņēmēja attiecības, starp kuriem ir noslēgts darba līgums (contract of service). Nodarbinātības likums neregulē tādas darba attiecības, kur darba ņēmējs tiek nodarbināts organizācijas vadošajās pozīcijās (managerial or executive), ir jūrnieks, mājkalpotājs, ir darba ņēmējs noteiktās pozīcijās valsts pārvaldes aparātā vai valdībā.

Darba līgumam ir jābūt noslēgtam rakstiski vai mutiski. Darba dienas ilgums parasti nedrīkst pārsniegt 8 stundas, nedēļas – 44 stundas. Darba diena var ilgt 9 stundas, ja kādā citā dienā vai dienās ir paredzēts strādāt īsāku laiku vai darba ņēmējs strādā 5 un mazāk dienas nedēļā. Virsstundu skaits nevar būt lielāks par 72 stundām mēnesī. Virsstundas likme ir 1,5 reizes lielākā par darba līgumā noteikto stundas darba samaksas likmi.

Ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma ilgums ir atkarīgs no darba stāža. Pie viena darba devēja nepārtraukti nostrādājot 1 gadu darba ņēmējam pienākas 1 nedēļa apmaksātā atvaļinājuma. Par katru nākamo nostrādātu gadu darba ņēmējs saņem papildus 1 dienu pie atvaļinājuma, līdz atvaļinājuma ilgums sasniedz 14 dienas.

Paziņojuma termiņam par darba attiecību izbeigšanu gan no darba devēja puses, gan no darba ņēmēja puses ir jābūt noteiktam darba līgumā, bet tas nevar būt mazāks kā:

- 1 diena, ja darba attiecību ilgums ir līdz 26 nedēļām;
- 1 nedēļa, ja darba attiecības ir no 26 nedēļām līdz 2 gadiem;
- 2 nedēļas, ja darba attiecības ilgušas 2 – 5 gadus;
- 4 nedēļas, ja darba attiecības ir ilgākas par 5 gadiem.

Avots: Singapūras Darbspēka ministrija, www.mom.gov.sg

Ārvalstniekam, kurš vēlas nodibināt savu uzņēmumu un to vadīt Singapūrā, jāiegādajas EntrePass no Singapūras Darbspēka ministrijas. Ja ārvalstnieks nodibina uzņēmumu Singapūrā, bet pats neplāno valstī uzturēties, EntrePass nav nepieciešama. Jebkurā gadījumā pirms uzņēmuma dibināšanas no Darbspēka ministrijas ir jāsaņem attiecīgā atļauja.

Avots: <http://www.acra.gov.sg/Guide+for+Foreigners.htm>

Uzņēmējdarbības formas

Singapūrā uzņēmumu reģistrā var reģistrēt uzņēmumus ar šādu juridisko formu:

- Individuālais uzņēmums,
- Līgumsabiedrība,
- Sabiedrība,
- Ārvalstu uzņēmums.
-

Individuālais uzņēmums

Individuālo uzņēmumu var dibināt gan juridiska, gan fiziska persona. Pastāv daži šķēršļi uzņēmumu dibināšanai, piemēram, nepabeigts maksātspējas process. Uzņēmuma īpašniekam, kas nav Singapūras rezidents (un nav dzīvesvietas adreses Singapūrā un/vai nav tiesību ilgstoši uzturēties valstī) ir jāieceļ vietējais vadītājs. Individuālā uzņēmuma dibināšanas izmaksas veido uzņēmuma nosaukuma apstiprināšana (15 SGD), reģistrācijas maksa (50 SGD) un ikgadējā atjaunošanas maksa (20 SGD).

Līgumsabiedrība

Līgumsabiedrību var dibināt gan fiziskas, gan juridiskas personas. Minimālais partneru skaits ir 2, maksimālais – 20. Līdzīgi kā individuālā uzņēmuma gadījumā, līgumsabiedrības īpašniekiem, ja neviens no viņiem nav

Singapūras rezidents (ja nav dzīvesvietas adreses Singapūrā un nav tiesību ilgstoši uzturēties valstī) ir jāieceļ vietējais vadītājs. Līgumsabiedrības dibināšanas izmaksas veido uzņēmuma nosaukuma apstiprināšana (15 SGD), reģistrācijas maksa (50 SGD) un ikgadējā atjaunošanas maksa (20 SGD). Līgumsabiedrība beidz pastāvēt, ja kāds partneris beidz savu darbību uzņēmumā vai nomirst. Ja atlikušie partneri grib turpināt savu darbību, viņiem ir jādibina jauna līgumsabiedrība.

Līgumsabiedrību veidi:

- līgumsabiedrība;
- komandītsabiedrība;
- līgumsabiedrība ar ierobežotu atbildību.

Sabiedrība

Saskaņā ar likumdošanas normām pastāv 2 sabiedrību veidi:

1. privātā sabiedrība ar ierobežotu atbildību (maksimālais dalībnieku skaits 50);
2. publiskā sabiedrība
 - kurā dalībnieku atbildība ir ierobežota ar daļām (akcijām) – publiskā akciju sabiedrība;
 - kurā dalībnieku atbildība ir ierobežota ar garantijām (bezpeļņas organizācija).

Vismaz vienam no sabiedrības direktoriem ir jābūt Singapūras rezidentam (dzīvesvieta Singapūrā un ir tiesības ilgstoši uzturēties valstī). Ja privātās sabiedrības ar ierobežotu atbildību dalībnieku skaits pārsniedz 50, tad tā jāpārveido par publisko akciju sabiedrību. Dibināšanas izmaksas veido maksa par uzņēmuma nosaukuma apstiprināšanu (15 SGD), reģistrācijas maksa 300 SGD (ja atbildība ir ierobežota ar daļām) vai 600 SGD un ikgadējā atjaunošanas maksa (20 SGD).

Ārvalstu uzņēmumu filiāles

Uzņēmums, kas reģistrēts ārvalstīs un vēlas izveidot filiāli Singapūrā, tiek reģistrēts kā ārvalstu sabiedrība. Sabiedrībai ir jānozīmē 2 vietējie aģenti, kas rīkosies sabiedrības vārdā. Aģentiem jābūt Singapūras rezidentiem (dzīvesvieta Singapūrā un ir tiesības ilgstoši uzturēties valstī).

Dibināšanas izmaksas veido uzņēmuma nosaukuma apstiprināšana (15 SGD) un reģistrācijas maksa 300 SGD (ja ir akciju kapitāls) vai 1200 SGD (ja nav akciju kapitāls).

Avots: *Accounting and Corporate Regulatory Authority* - <http://www.acra.gov.sg/>, *Enterprise One* - <http://www.enterpriseone.gov.sg>

Uzņēmējdarbības veidu salīdzinājums

	Individuālais uzņēmums	Līgumsabiedrība	Sabiedrība
Īpašnieks	Viena persona	2 – 20 partneri Ja partneru skaits pārsniedz 20, ir jādibina sabiedrība	Privātā sabiedrība ar ierobežoto atbildību – 1 līdz 50 dalībnieki Publiskā sabiedrība – vairāk kā 50 dalībnieki
Juridiskais statuss	Nav juridiskas personas statuss	Nav juridiskas personas statuss	Juridiskas personas statuss
Atbildīgais par uzņēmuma parādsaistībām	Īpašnieka atbildība ir neierobežota	Līgumsabiedrība – partneru atbildība ir neierobežota Komandītsabiedrība – komplementāru dalībnieku atbildība ir neierobežota, komandītu atbildība - ierobežota. Līgumsabiedrība ar ierobežoto atbildību – dalībnieku atbildība ir ierobežota	Dalībniekiem ir ierobežota atbildība
Atbildīgais par uzņēmuma biznesa vadību	Īpašnieks	Partneri	Dalībnieki
Peļņa	Īpašnieks saņem visu uzņēmuma peļņu	Partneri ir tiesīgi pretendēt uz attiecīgu uzņēmuma peļņas daļu	Dalībnieki ir tiesīgi pretendēt uz uzņēmuma attiecīgu peļņas daļu
Nodokļi	Ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Ir jāmaksā iedzīvotāju ienākuma nodoklis, ja partneris ir fiziska persona. Ir jāmaksā uzņēmuma ienākuma nodoklis, ja partneris ir juridiska persona.	Ir jāmaksā uzņēmuma ienākuma nodoklis

Nodokļu sistēma

Uzņēmuma ienākumu nodoklis

Uzņēmuma ienākuma nodokļa likme ir 17%. Pastāv nodokļa atlaides, kas atkarīgas no uzņēmuma ar nodokli apliekamo ienākumu lieluma un uzņēmuma vecuma.

Uzņēmuma pirmie 3 darbības gadi:

Ar nodokli apliekamie ienākumi, SGD	Nodokļu likme, %
0 – 100 000 SGD	0%
100 001 – 300 000	8,5%
300 001 – 2 000 000	17%

Uzņēmuma turpmākie darbības gadi:

Ar nodokli apliekamie ienākumi, SGD	Nodokļu likme, %
0 – 300 000 SGD	8,5%
300 001 – 2 000 000	17%

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji ir visi Singapūras iedzīvotāji, gan rezidenti, gan nerezidenti.

Personas ienākumi tiek aplikti ar nodokli kā rezidenta ienākumi, ja:

- persona ir Singapūras iedzīvotājs vai
- persona ir Singapūras patstāvīgais rezidents, kam ir patstāvīgā dzīvesvieta Singapūrā vai
- persona, kas pastāvīgi uzturas/strādā Singapūrā 183 vai vairāk dienas pēc kārtas kalendārajā gadā.

Ar iedzīvotāju ienākumu nodokli apliekami visi ienākumi, kas gūti Singapūrā. Ienākuma nodokli apliek ar progresīvo ienākuma nodokļa likmi robežās no 0% līdz 20%.

Nodokļa likmes rezidentiem no 2012. gada

Ienākumi, SGD	Ienākuma nodokļa likme, %	Nodokļa summa, SGD
Pirmie 20 000 Nākamie 10 000	0 2	0 200
Pirmie 30 000 Nākamie 10 000	- 3,50	200 350
Pirmie 40 000 Nākamie 40 000	- 7	550 2 800
Pirmie 80 000 Nākamie 40 000	- 11,5	3 350 4 600
Pirmie 120 000 Nākamie 40 000	- 15	7 950 6 000
Pirmie 160 000 Nākamie 40 000	- 17	13 950 6 800
Pirmie 200 000 Nākamie 120 000	- 18	20 750 21 600
Pirmie 320 000 Nākamie 320 000	- 20	42 350

Avots: Inland Revenue Authority of Singapore – www.iras.gov.sg

Ja nerezidents strādā Singapūrā mazāk nekā 60 dienas gadā, tad nerezidenta ienākumi netiek aplikti ar nodokli.

Ja nerezidents strādā Singapūrā no 61-182 dienām gadā, tad ienākumi tiek aplikti vai nu ar 15% lielu fiksētu nodarbinātības nodokļa likmi vai ar progresīvo ienākuma nodokļa likmi (ņemot vērā lielāko nodokļa apjomu).

Direktora atalgojums, konsultāciju maksas un citi ienākumi tiek aplikti ar 20% iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi gan rezidentu, gan nerezidentu gadījumā.

Preču un pakalpojumu nodoklis (GST)

Singapūras preču un pakalpojuma nodoklis ir līdzīgs Eiropas valstīs piemērojamajam pievienotās vērtības nodoklim un tā standartlikme ir 7%.

Produktu eksportam, kā arī starptautisko pakalpojumiem sniegšanai tiek piemērota 0% likme.

Ar nodokli netiek aplikta dzīvojamo nekustamo īpašumu pārdošana un nomāšana, kā arī finanšu pakalpojumu sniegšana.

Par preču un pakalpojuma nodokļa maksātāju obligāti jāreģistrējas, kad gada ar nodokli apliekamie ienākumi pārsniedz 1 milj. SGD. Persona var arī brīvprātīgi reģistrēties kā nodokļa maksātājs, ja ienākumi nav sasnieguši 1 milj. SGD. Taču vienreiz pierēģistrējoties par nodokļa maksātāju, personai šis statuss jā saglabā 2 gadus.

Īpašuma nodokļa likme ir 10% no īpašuma vērtības attiecīgajā gadā (aprēķinātā īpašuma trīs maksas gadā).

Sociālās apdrošināšanas iemaksas

Gan darba devējam, gan darba ņēmējam (Singapūras pilsoņiem, Singapūras patstāvīgajiem rezidentiem) ir jāveic iemaksas Centrālajā drošības fondā (Central Provident Fund).

Iemaksu apjoms ir atkarīgs no darba ņēmēja vecuma, darba stāža, ienākuma līmeņa un darba vietas.

Sociālās apdrošināšanas likmes privātā sektora darba ņēmējiem, ja personas mēnešalga pārsniedz 1500 SGD, un persona ir fonda dalībnieks jau trešo gadu:

Darba ņēmēja vecums	Iemaksas apjoms		
	Darba devēja daļa	Darba ņēmēja daļa	Kopā
Līdz 35 gadiem	16%	20%	36%
35-45	16%	20%	36%
45-50	16%	20%	36%
50-55	14%	18,5%	32,5%
55-60	10,5%	13%	23,5%
60-65	7%	7,5%	14,5%
Virš 65 gadiem	6,5%	5%	11,5%

Avots: Central Provident Fund Board – www.cpf.gov.sg,